

Xabier Letona

DANI BLANCO

Nagusitasun militarra, ekonomikoaren ate

GERRARIK EZ! dio berriz ere mendebaldeko haizeak Barack Obamak Siriari eraso egingo diola iragarri duenean. Orduetako kontua edo egunetakoa izan daiteke, baina eraso segurtatua dago, lehenago Afganistan, Irak edo Libian bezala. Gerrarik ez, aurretik bakea balego moduan, Siriako gerra zibilak –datu erabat argirik ez badago

ere– dagoeneko 100.000 lagun irentsi ez balitu moduan. Gerrarik ez, baina han gerran dira aspaldi.

Nazio Batuen Erakundearen baimenik gabe ekingo zaio erasoari, Siriako agintariek arma kimikoak erabili izana zigortzeko. Baxar al-Assadek arma horiek erabili dituen ala ez –badira matxinoak izan direla dioen ahotsik– ez da garrantzitsuen gerra xake honeitan; eta gainera, ez dirudi hark arazo handirik izango zukeenik hauek erabiltzeko, ez bere herritarren aurka, ezta ere, gerra orokortzen bada eta azken defentsa-erabaki larrian, beste estatu batzuen aurka, izan Turkia, Israel edo Saudi Arabia. Eta gerra barreiatzeko aukera egiazkoa da. Akaso hori bilatzen da, hurrengo urrats batean AEBen benetako helburuaren aurka egiteko: Iran. Inork ezin du jakin, hiruzpalau urtera zer gerta litekeen, baina Irak eta Libiaren petrolioa kontrolpean izanda, Iranekoaren kontrolak garrantzi berezia du AEBrentzat eta Mendebaldeko interes ekonomikoentzat. Siria kontrolatzea horretarako beste urrats bat da.

Oraindik ere Ekialde Erdiko petrolioa klabea da AEBrentzat epe motzean, eta ertainean ere hala izango da, eta beraz, eremu hori kontrolpean izatea lehentasu-

nezkoa. Baina denak adierazten du epe ertain eta luzera, AEB Asiako ekialdera ari dela begira: India, Txina, Japonia, Asiako tigreak...

2011ko azaroan, “Iparramerikako mendea Itsas Barean” izeneko artikuluan, Hillary Clintonek argi azaltzen zuen haien begirada estrategikoa non zegoen, “eta orduan, AEBak jarduera horren erdigunean izango dira”. Ez Iraken, ez Afganistanen, Asiako ekialdean baizik. Eta Josep Fontanak *El futuro es un país extraño* liburuan azaltzen duenez, horrek esan nahi du AEBek utzi egingo dutela “terrorearen aurkako gerraren” aitzakia, eta berriz ere, konplexu barik helduko diola bere betiko politikari, nagusitasun politiko eta militarri, ondoren nagusitasun ekonomikoa erdiesteko.

Fontanarena irakurketa bat da, zalantza barik, baina oso kualifikatua. Bide horretan, datozen urteetan behintzat AEBek eta beren aliatuek nagusitasun osoa behar dute Ekialde Hurbil eta Erdikoan. Siria ez dela Libia aipatu izan da, estatuak han beste batasun eta indar bat duela, baina bistan da AEBek eta beren aliatuek hala erabaki badute, Baxar al-Assaden erregimenak jai duela dagoeneko. Eta ondoren zer? Hori beste kontu bat da, baina Afganistan eta

Irakeko ispiluetan, kaosa ikusten da Siriaren etorkizunerako. Itzela, baina hori da eszenatoki posibleenetakoa. Gaitza da irudikatzea Obamak erasoari ekitea eta ondoren, 1991n Bush aitak Iraken Saddam Husseinekin egin zuen bezala, Baxar al-Assad bere tronuan uztea.

Bestetik, badira arrazoiak pentsatzeko Siriakoak zer-bait azkarra izan behar

duela eta kaosa sortzen bada ere, amerikarrak ez direla lurreko inbasioetan sartuko, hori gehiago izango dela oposizio sakabanatuaren kontua. Gobernua baten edo bestearen esku egon, suniten eta xihiten beste gerra luze eta odoltsu bat irekitzeaz da begien aurrean. Eta zeintzuk dira arrazoiak? Batez ere ekonomikoak: Irakeko abenturak 4 bilioi dolarreko kostua ekarri die iparramerikarrei (Espainaren urteko BPGaren lau halako). Horrez gain, Iraketik atera dira baina 2014 abendura arte ez dira aterako Afganistandik.

Europar Erresuma Batua gerrari oztupoak jartzen ari da eta Frantzia AEBen eskutik txintxo-txintxo. AEBen aliatu historikoak ezetz esan dio oraingoz eta Europako aliatuen ardi beltz historikoa prest du berriz ekintzarako. Baina ez da harrizkoa, kontuan hartuz, Philippe Leymariek bere blogean (*Défense en ligne*, les blogs de Diplo) dioen moduan, Frantzia urtero gerra batean sartu bada 2008tik gaurdaino: 2008an Txad, 2009an Afganistan, 2010ean Boli Kosta, 2011n Libia, 2012an Mali eta orain Siria. Atzerrira begira bederen, berdintsu Mitterrand, Chirac, Sarkozy edo Hollande. ■

